

Pentsioen erreforma

Erretiro adina 67 urtera atzeratzeak, zer ekarriko du?

Euskal herritarrak nazio subiranotasunik gabe bizi gara, eta zuzenean eragingo digute Espainiako eta Frantziako gobernuek eztabaidatu eta azkenean onartutako bi pentsio erreformek. Iparraldeko herritarrak, mobilizazio eta greba guztiak gorabehera, jadanik onartuta dagoen erreformaren ondorioak pairatzen hasi dira.

DANIEL UDALAITZ

EUSKAL HERRITARREK gaur egun ez dute pentsio sistema publiko propiorik —nahiz eta hala eskatzen duten sindikatu eta alderdi abertzaleek—, ez dutelako nazio subiranotasunik eta Madrilen eta Parisen erabakitzen denaren mende daudelako. Horrela, Iparraldeko euskaldunak, mobilizazioak eta grebak egin arren, Asanblea Nazionaletik eta Senatutik igaro ostean Frantziako Gobernuak jadanik onartu duen pentsio erreforma baten ondorioak pairatzen hasi dira. Hegoaldeko euskal herritarrok erreformaren atarian gaude, urtea amaitzerako onartuko baitu Espainiako Gobernuak. Azken aste eta hilabeteotan Toledoko Itunaren baitan ari da eztabaidatzen —alderdi politiko, patronal eta sindikatuen artean—, gero Kongresutik eta Senatutik igarotzeko. Derrigorrezko izapideak dira horiek, gero Espainiako Gobernuaren argi berdea jasotzeko.

Ikus dezagun pentsio erreformari buruzko eztabaida zertan den Espainiako Estatuan, eta zer eragin izan dezakeen euskal herritarrengan. Erreforma horrek bi gako ditu: erretiro adina 67 urtera atzeratzea eta erretiro pentsioaren kalkulua aldatzea, azken hamabost urtekoa izatetik azken hogeitazero izatera pasa baitaiteke.

Erretiroaren adina 65 urtetik 67ra atzeratzea da Espainiako Gobernuaren asmoetako bat. Urrats hori pixkanaka egin eta

Eraikuntzako langileak, 1959tik aurrera jaiotakoak 67 urterekin erretiratuko lirateke.

2013an hasiko litzateke aplikatzen. Nola eragingo lioke etorkizuneko erretiratuari? Eztabaidatzen diren aukeretako bat, erretiro adina urtero bi hilabete atzeratzea da —hau

da, 2013an erretiratzen denak 65 urte eta bi hilabeterekin egingo du, eta horrela hurrenez hurren—. Hartara, 1959tik aurrera jaiotakoak 67 urterekin erretiratuko lirateke.

Iparraldea: bi urte gehiago lanean

Iragan urrian onartu zen Frantziako Gobernuaren pentsio erreforma, eta Iparraldeko euskal herritarrei ere eragingo die. Langile, ikasle eta herritarren greba eta manifestaldi ugariak ezin izan dute geldiarazi erreforma hori, Sarkozyk sustatua eta herritarren atxikimendua galarazi diona. Kontserbadoreen eta zentristen gehiengoz onartu da. Frantziako Gobernuaren ustez, erreforma berri horri esker, estatuak 70.000 milioi eurotik gora aurreztuko du 2018tik aurrera.

Honako hauek dira erreforma horren gakoak. Onartu den pentsio erreformak Frantziako herritarren erretira-

Erreformaren kontrako manifestazioa Frantzian.

tzeo adin legala 60 urtetik 62ra atzeratzen du. Pentsio osoa kobratzeko adina denbora kotizatu ez dutenentzat, erretiratzeko adina 65 urtetik 67ra aldatzen da. Era berean, luzatu egiten da pentsio osoa kobratu ahal izateko kotizatu behar den denbora, 40 urtetik 41,5era.

Sindikatuak exijentzien eta langileen eta herritarren mugimenduen aurrean Sarkozyren gobernuak egin duen kontzesio bakarra izan da erretiro adina 65 urtean mantentzen amentzat eta desgaituen gurasoentzat.

tentzea hiru seme-alaba dituzten amentzat eta desgaituen gurasoentzat.

Urte gehiagokotizatzea eta pentsioaren kalkulua

Toledoko Itunaren baitan eztabaibatzen ari den pentsio erreformaren beste gakoetako bat urte gehiagokotizatzea da, pentsiodun bakoitzak jasoko duen pentsioa kalkulatzeko. Horrela, orain arteko pentsioak kalkulatu ziren pertsona bakoitzak kotizatutako azken hamabost urtean arabera. Dirudie-nez, nahikoa kontsentsu dago kotizatutako urteak 20 urtera luza daitezen pentsioa kalkulatzeko. Nonbait, horixe da Espainiako Gobernuaren proposamena. Beste eragile eta aditu batzuk, baina, epe hori 25 edo 30 urtera luzatzearen aldekoak dira. Kotizazio epeak lan bizitza osoari eragitearen aldekoak ere badaude.

Testuinguru horretan, erreforma horretatik aurrera kobratuko litzatekeen pentsioa zer izango litzateke etorkizuneko pentsiodunentzat, hobe ala okerragoa? Horretan ez dago adostasunik, baina badaude azterketa eta kalkulu batzuk. Horre-

CCOOk egindako simulazio batek kotizazio epea 15 urtetik 25era luzatzea ebaluatzen du, eta bere kalkuluen arabera, pentsioa %5 murriztea lekarke horrek

la, Madrilgo Unibertsitate Autonomoko soziologia irakaslea den Antonio Antónnek egindako eta CCOOk argitaratutako simulazio batek kotizazio epea 15 urtetik 25era luzatzea ebaluatzen du. 35 eta 39 urte arteko langile baten batez besteko soldata hartzen du, 20.964 eurokoa, 55 eta 59 urte artean 25.469koa izango dena. Kalkulatzeko epea hamar urte luzatzeak, bere kalkuluen arabera, %5eko murrizketa lekarke. Eta kasu horretan bertan lan bizitza osora zabalduz gero, pentsioaren murrizketa %16tik gorakoa litzateke.

Labour Asociados-ek egindako eta Espainiako Lan Ministerioak

diruz lagundutako beste azterketa batek Lan Bizitzen Lagin Jarraitua erabiltzen du oinarri gisa. Estimazio horren arabera, azken 20 urteak hartzen badira kotizazio epe moduan, gutxi gorabehera oraingoa baino %5 txikiagoa den pentsioa kobratuko litzateke. Azterketa horren egileek diotenez, urte gehiagora luzatuko balitz –pentsioaren %100 kobratzeko 35 urte baino gehiago eskatu gabe–, “pentsioa dezente murriztuko litzateke”.

Pentsio maximoa eta minimoa

Espainiako estatuan, 2010eko pentsio maximoa hilean 2.466,20 euro gordinekoa da (urtean 34.526,80 eurokoa). Pentsio minimoen artean daude hileko 444,90 euroak –60 urtez beherako alarguentzat– eta hileko 725, 20 euroak, ezkontidea bere kargu duen 65 urteko edo gehiagoko titularrarentzat. Hamarnaka mila pertsona daude hilean 179,40 euroko umezurtz pentsioak jasotzen dituztenak, edo SOVIren 375,70 euro hilean. ■

Babeslea: Gaindegia

EUSKAL HERRIAK: ERRONKA SOZIO-EKONOMIKOAK

13 elkarrizketa berri Euskal Herriaren erronka ekonomiko eta sozialez. Askotariko errealitate baten ikuspegi konprometituak.

LIBURUA SALGAI Gaindegiaren web gunean www.gaindegia.org

